

Sprawozdanie Komisji w sprawie napromieniania żywności za rok 2003

(2006/C 230/07)

STRESZCZENIE

Zgodnie z art. 7 ust. 3 dyrektywy 1999/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lutego 1999 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich dotyczących środków spożywczych oraz składników środków spożywczych poddanych działaniu promieniowania jonizującego, państwa członkowskie są zobowiązane do corocznego przedstawiania Komisji:

- wyników kontroli przeprowadzanych w zakładach napromieniania, w szczególności odnośnie do rodzajów i ilości napromienianych produktów oraz stosowanych dawek, a także
- wyników kontroli przeprowadzanych przy wprowadzaniu produktów na rynek oraz metod wykorzystywanych do wykrywania napromienionych środków spożywczych.

W roku 2003 w ośmiu państwach członkowskich znajdowały się zakłady posiadające zezwolenie. Z wyjątkiem dwóch państw członkowskich wszystkie przedstawiły wymagane informacje odnośnie do rodzajów napromienianych środków spożywczych, ilości i dawek.

W 2003 r. jedenaście państw członkowskich przeprowadziło kontrole środków spożywczych wprowadzonych na rynek, zaś cztery nie wykonały analiz w trakcie tego okresu. W 2003 r. skontrolowano ogółem 5 600 próbek środków spożywczych. Stwierdzono, że około 2,1 % produktów (z wyłączeniem suplementów pokarmowych) dostępnych na rynku zostało napromienionych i nie było właściwie oznakowanych. Produkty te obejmowały zioła i przyprawy oraz produkty złożone zawierające zioła i przyprawy, żabie udka, produkty pochodzące ze zwierząt wodnych, grzyby, owoce świeże, herbatę, kawę, sosy i podobne produkty. W 2003 r. szczególną uwagę zwrócono na suplementy pokarmowe. Stwierdzono, że ta kategoria produktów powinna podlegać specjalnej kontroli: jak ustalono, 16 % skontrolowanych produktów poddano napromienianiu.

Na podstawie dostępnych informacji Komisja stwierdza, że ogólna sytuacja nie uległa większym zmianom w porównaniu z rokiem 2002, mimo że zwiększyła się liczba państw członkowskich przeprowadzających kontrole.

1. PODSTAWA PRAWNA I KONTEKST

Zgodnie z art. 7 ust. 3 dyrektywy 1999/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lutego 1999 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich dotyczących środków spożywczych oraz składników środków spożywczych poddanych działaniu promieniowania jonizującego ⁽¹⁾, państwa członkowskie są zobowiązane do corocznego przedstawiania Komisji:

wyników kontroli przeprowadzanych w zakładach napromieniania, w szczególności odnośnie do rodzajów i ilości napromienianych produktów oraz stosowanych dawek

oraz

wyników kontroli przeprowadzanych przy wprowadzaniu produktów na rynek oraz metod wykorzystywanych do wykrywania napromienionych środków spożywczych.

Komisja publikuje wyniki z sprawozdaniach rocznych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sprawozdanie niniejsze obejmuje okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2003 r.

Ogólne informacje dotyczące napromieniania środków spożywczych znajdują się na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Ochrony konsumentów Komisji Europejskiej ⁽²⁾.

1.1. Zakłady napromieniania

Zgodnie z art. 3 ust. 2 dyrektywy 1999/2/WE, środki spożywcze mogą podlegać napromienianiu wyłącznie w zakładach napromieniania posiadających zezwolenie. W przypadku zakładów zlokalizowanych na terenie UE, akceptacja jest wydawana przez właściwe władze państwa członkowskiego. Państwa członkowskie informują Komisję o zakładach napromieniania posiadających zezwolenie, zlokalizowanych na ich terenie (art. 7 ust. 1).

⁽¹⁾ Dz.U. L 66 z 13.3.1999, str. 16.

⁽²⁾ http://europa.eu.int/comm/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm

Wykaz uprawnionych zakładów znajdujących się na terenie państw członkowskich została opublikowana przez Komisję ⁽¹⁾.

1.2. Napromieniowane środki spożywcze

Napromienianie suszonych ziół aromatycznych, przypraw oraz przypraw warzywnych jest dopuszczalne na terenie UE (dyrektywa 1999/3/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lutego 1999 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowego wykazu środków spożywczych oraz składników środków spożywczych poddanych działaniu promieniowania jonizującego ⁽²⁾). Ponadto, pięć państw członkowskich poinformowało, że zachowuje krajowe pozwolenia na niektóre rodzaje środków spożywczych zgodnie z art. 4 ust. 4 dyrektywy 1999/2/WE. Wykaz pozwoleń krajowych został opublikowany przez Komisję ⁽³⁾.

Zgodnie z art. 6 dyrektywy 1999/2/WE, wszelkie środki spożywcze lub składniki środków spożywczych wchodzące w skład produktów złożonych poddane napromienianiu należy oznaczyć jako „napromienione” lub „poddane działaniu promieniowania jonizującego”.

W celu wyegzekwowania właściwego etykietowania oraz wykrywania produktów nieposiadających zezwoleń Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) na podstawie upoważnienia Komisji Europejskiej ustanowił normy metod analitycznych.

2. WYNIKI KONTROLI PRZEPROWADZANYCH W ZAKŁADACH NAPROMIENIANIA

Państwa członkowskie przedstawiły następujące informacje:

2.1. Belgia

Kontrola przeprowadzona w 2003 r. przez właściwy organ potwierdziła zgodność zakładu napromieniania IBA Mediris S.A. z wymogami dyrektywy 1999/2/WE.

Tabela poniżej przedstawia rodzaje i ilości środków spożywczych poddanych napromienianiu w zakładzie IBA Mediris w 2003 r.

Środek spożywczy	Ilość (t)
Krewetki	624,5
Żabie udka	2 501,5
Zioła, przyprawy oraz przyprawy warzywne	468,5
Warzywa mrożone	144,1
Ser	58
Jaja	419
Drób/dziczyna	915,5
Mięso	159,4
Ryby	289,5
Owoce suszone	13,6
„Pasty owocowe”	73,4
Skrobia	56,3
Białka	37,1
Potrawy gotowe	167,5
Suma	5 928

⁽¹⁾ Dz.U. C 187 z 7.8.2003, str. 13.

⁽²⁾ Dz.U. L 66 z 13.3.1999, str. 6.

⁽³⁾ Dz.U. C 56 z 11.3.2003, str. 5.

2.2. Niemcy

W okresie sprawozdawczym w Niemczech działały cztery zakłady napromieniania posiadające zezwolenie:

a) *Gamma Service Produktbestrahlung GmbH, Radeberg*

W zakładzie przeprowadzono kontrolę w 2002 r.

Tabela poniżej przedstawia rodzaje i ilości środków spożywczych poddanych napromienianiu w zakładzie *Gamma Service Produktbestrahlung GmbH* w 2003 r. wraz ze średnią pochłoniętą dawką.

Środek spożywczy	Ilość (t)	Średnia pochłonięta dawka (kGy)
Nasiona oleiste	1,5	<10
Warzywa suszone	67	<10
Przyprawy z uwzględnieniem mieszanek przypraw	12,8	<10
Przyprawy z uwzględnieniem mieszanek przypraw i preparatów przypraw	195,6	<10
Zioła	3,5	<10
Zioła	29	<10
Produkty zawierające herbatę	106	<10
Inne (chitosan, sproszkowane wodorosty, morszczyzn pęcherzykowaty, berberys)	1,5	4,5-12,1
Suma (UE)	16,3	
Suma (inne państwa)	400,6	
Suma	416,9	

b) *Beta-Gamma Service GmbH&Co. KG, Wiehl*

Zakład uzyskał akceptację 15 sierpnia 2003 r. W 2003 r. nie przeprowadzono dalszych kontroli. Kolejna kontrola miała zostać przeprowadzona w 13. tygodniu kalendarzowym w roku 2004.

Tabela poniżej przedstawia rodzaje i ilości środków spożywczych poddanych napromienianiu w *Gamma Service GmbH&Co. KG* w 2003 r. wraz ze średnią pochłoniętą dawką.

Środek spożywczy	Ilość (t)	Średnia pochłonięta dawka (kGy)	
Warzywa	Chrzan w proszku	2,5	8,6
	Seler, chrzan w proszku	1,77	6,2
Grzyby świeże	Pieczarka łąkowa	1,89	6,4
	Pieczarka łąkowa	0,936	6,2
	Pieczarka łąkowa	2,736	6,3
	Maślak zwyczajny	1,005	10,0

Środek spożywczy		Ilość (t)	Średnia pochłonięta dawka (kGy)
Produkty z grzybów	Maślak zwyczajny granulowany	1,2	6,6
Warzywa świeże	Papryka zielona	8,283	10,8
	Warzywa mieszane	1,0	10,8
	Seler	0,3	6,1
Przyprawy	Mieszanki przypraw	2,55	10,0
Suma		24,17	

c) *Isotron Deutschland GmbH, Allershausen*

W zakładzie przeprowadzono kontrolę w 2002 r.

Tabela poniżej przedstawia rodzaje i ilości środków spożywczych poddanych napromienianiu w zakładzie Isotron Deutschland GmbH w 2003 r. wraz ze średnią pochłoniętą dawką.

Środek spożywczy	Ilość (t)	Średnia pochłonięta dawka (kGy)
Nabiał	0,135	6
Herbata oraz produkty zawierające herbatę	266,49	≤ 10
Przyprawy z uwzględnieniem mieszanek przypraw i preparatów przypraw	109,41	≤ 10
	3,49	≤ 10
Zioła	49,68	≤ 10
Suma (UE)	3,49	
Suma (inne państwa)	425,72	
Suma	429,21	

d) *Gamma-Service GmbH&Co KG, Bruchsal*

W roku 2003 w zakładzie nie przeprowadzano napromieniania środków spożywczych.

2.3. Dania

Zakład LR Plast zaprzestał napromieniania żywności 31 października 2003 r., wskutek czego został usunięty z wykazu zakładów posiadających zezwolenie na poddawanie środków spożywczych oraz składników środków spożywczych działaniu promieniowania jonizującego.

W 2003 r. nie przeprowadzano kontroli.

2.4. Hiszpania

Zakład IONMED S.A. uzyskał zezwolenie na napromienianie środków spożywczych w 2002 r.

Nie przeprowadzono żadnej kontroli; organy rządowe przewidziały jedynie nadzór systemu kontroli wewnątrzzakładowej.

Tabela poniżej przedstawia rodzaje i ilości środków spożywczych poddanych napromienianiu w zakładzie w 2003 r. wraz z ogólną średnią pochłoniętą dawką.

Środek spożywczy	Ilość (t)	Ogólna średnia dawka promieniowania pochłoniętego (kGy)
Zioła, przyprawy oraz przyprawy warzywne	393,8	3-8

2.5. Francja

W 2003 r. kontrole przeprowadzono we wszystkich zakładach posiadających zezwolenia.

Tabela poniżej przedstawia rodzaje i ilości środków spożywczych poddanych napromienianiu we Francji w 2003 r.

Środek spożywczy	Ilość (t)	Ogólna średnia dawka promieniowania pochłoniętego (kGy)
Przyprawy, przyprawy warzywne oraz warzywa suszone	894	10
Mrożone zioła aromatyczne	4	10
Owoce i warzywa suszone	21	1
Płatki zbożowe do produktów mlecznych	2	10
Guma arabska	141	3
Kazeiny, kazeiniany	15	6
Mięso oddzielane mechanicznie, mięso i podroby z kurcząt	2 290	5
Mrożone żabie udka	1 006	5
Suma	4 383	

2.6. Włochy

We Włoszech znajduje się jeden zakład posiadający zezwolenie na napromienianie środków spożywczych. Państwo członkowskie nie przekazało informacji dotyczących kontroli przeprowadzonych w zakładzie.

2.7. Niderlandy

W roku 2003 w Niderlandach przeprowadzono następujące kontrole:

a) *Zakład Isotron w Ede:*

- kontrola systemu HACCP w dniu 4 lutego;
- kontrola ogólna w dniu 14 maja.

b) *Zakład Isotron w Etten Leur:*

- kontrola systemu HACCP w dniu 17 czerwca;

Tabela poniżej przedstawia rodzaje i ilości środków spożywczych poddanych napromienianiu w dwóch zakładach produkcyjnych w Ede i Etten-Leur.

Środek spożywczy	Ilość (t)
Przyprawy/zioła	1 756,8
Warzywa suszone	2 191,2
Mięso drobiowe (mrożone)	95,2

Środek spożywczy	Ilość (t)
Krewetki (mrożone)	196,8
Mięso żab	184
Białko jaj (schłodzone)	359,2
Środki spożywcze ⁽¹⁾	781,6
Próbki środków spożywczych	24,8
SUMA	5 589,6

(¹) Produkty przeznaczone na wywóz do krajów trzecich.

2.8. Zjednoczone Królestwo

Na terenie Zjednoczonego Królestwa znajduje się jeden zakład napromieniania — zakład w Swindon firmy Isotron plc, który ma pozwolenie na napromienianie niektórych rodzajów ziół i przypraw. W roku 2003 nie przeprowadzano napromieniania żywności.

W 2003 r. w zakładzie nie przeprowadzano kontroli.

2.9. Podsumowanie dla UE

Zgłoszona ilość środków spożywczych poddanych napromienianiu w UE w czasie badanego okresu wynosi 17 164 ton. Część z tej ilości produktów napromienionych była przeznaczona na wywóz.

3. WYNIKI KONTROLI PRZEPROWADZANYCH PRZY WPROWADZANIU DO OBROTU ORAZ METODY WYKORZYSTYWANE DO WYKRYWANIA NAPROMIENIONYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

Państwa członkowskie przedstawiły następujące informacje:

3.1. Austria

Przeprowadzono kontrolę 100 próbek w celu stwierdzenia, czy były poddawane działaniu promieniowania jonizującego. Napromienienie stwierdzono w dwóch próbkach herbaty ziołowej pobranych w związku z kontrolą w wyniku powiadomienia przez System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywności Zwierząt. W tabeli poniżej przedstawiono produkty poddane badaniom i liczbę próbek:

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania (pochodzenie)	
Przyprawy i zioła	45	0	EN 1788
Herbata ziołowa (z przyprawami)	13	2 (pochodzenie nieznanne)	EN 1788
Kurczak	13	0	EN 1786
Indyk	2	0	EN 1786
Kaczka	12	0	EN 1786
Gęś	7	0	EN 1786
SUMA	92	2	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	97,8	2,2	

3.2. Belgia

W 2003 r. analizie poddano 12 próbek żabich udek, z których w 9 stwierdzono napromienienie i brak właściwego oznakowania. Analizie poddano ponadto 25 próbek sera, z których w 5 stwierdzono napromienienie i brak właściwego oznakowania.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania (pochodzenie)	
Żabie udka	12	9	EN 1785
Ser	25	5	EN 1785
Suma	37	14	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	62,8	37,8	

3.3. Niemcy

Analizie poddano 3 634 próbki, z których w 69 stwierdzono napromienienie i brak właściwego oznakowania. Szczególnie duży udział produktów napromienionych stwierdzono w przypadku herbat, produktów zawierających herbatę i suplementów pokarmowych.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania (pochodzenie) (!)	
Mleko/nabiał	2		EN 1788
Sery zielone i sery	124	1 (Francja)	EN 1788 (mod.) EN 1784 EN 1787 EN 1788
Masło zielone	22		EN 1787 EN 1788
Jaja i produkty z jaj	4		EN 1784 (mod.)
Mięso (łącznie z mięsem mrożonym, bez drobiu i dziczyzny)	5		EN 1784 (mod.) EN 1786
Produkty mięsne (bez kiełbas)	65		EN 1784 (mod.) EN 1786 EN 1788
Kiełbasy	102		EN 1784 (mod.) EN 1786 EN 1788
Drób	233		EN 1784 (mod.) EN 1786 EN 1788

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania (pochodzenie) (*)	
Dziczyna	6		EN 1786
Ryby i produkty z ryb	144	Łącznie 8, w tym: 3 — kalmary suszone (Niderlandy, Ocean Indyjski) 1 — sardynki suszone (Niderlandy, Ocean Indyjski) 4 (Tajlandia, przywóz przez Niderlandy)	EN 1784 (mod.) EN 1786 EN 1788
Skorupiaki, małże, muszle i inne zwierzęta morskie oraz produkty je zawierające	248	3 (Indonezja)	EN 1784 (mod.) EN 1786 EN 1788 EN13751 L 12.01-1
Rośliny strączkowe	12		EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Badanie przesiewowe)
Zupy, sosy	62	2	EN 1787 EN 1788
Zboża i produkty zbożowe	71		EN 1786 EN 1788
Nasiona oleiste	10		EN 1787 EN 1788 EN 13751
Orzechy	214		EN 1784 (mod.) EN 1786 EN 1788 EN 1787 EN 13751
Ziemniaki, części roślin bogatych w skrobię	115		EN 1788 EN 13751 L 53.00-2
Warzywa świeże, sałatki	36		EN 1787 EN 1788 EN 13751
Warzywa suszone, produkty warzywne	67		EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Badanie przesiewowe)
Grzyby świeże	49		EN 1788

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania (pochodzenie) (*)	
Grzyby suszone lub produkty z grzybów	163	2 (Niemcy)	EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Badanie przesiewowe)
Owoce świeże	148		EN 1784 (mod.) EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13751
Owoce suszone lub produkty z owoców	83		EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13708 EN 13751 (Badanie przesiewowe) L 30.00-3
Proszek kakaowy	10		EN 1788
Kawa, nieprzetworzona	19		EN 1788
Herbaty, produkty zawierające herbatę	209	Łącznie 18, w tym: 16 (Niderlandy)	EN 1786 EN 1787 EN 13751 (Badanie przesiewowe)
Potrawy gotowe	37	3 (1 — Tajwan, 1 — Tajlandia, 1 — Wietnam)	EN 1784 EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Badanie przesiewowe)
Przyprawy łącznie z mieszan- kami oraz sól ziołowa	901	Łącznie 23, w tym: 1 — pieprz (Madagaskar) 2 — mieszanka ziołowa/ papryka (Izrael) 2 (Niemcy) Pozostałe: pochodzenie nieznane	EN 1784 EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Badanie przesiewowe) L 12.01-1 L 53.00-3
Zioła	357	1	EN 1784 EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Badanie przesiewowe)
Produkty z chińskiego maka- ronu, różne przekąski, pizza	5		EN 1787 EN 1788

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania (pochodzenie) (!)	
Suplementy pokarmowe	78	8	EN 1786 EN 1788 EN 13751 (Badanie przesiewowe)
Inne	33		EN 1784 EN 1786 EN 1787 EN 1788
Suma	3 634	69	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	98,1	1,9	

(!) Produktów oznakowanych jako poddawane napromienianiu nie kontrolowano.

3.4. Dania

W roku 2003 duński Urząd ds. Weterynarii i Produktów Żywnościowych (DFVA) badał suplementy pokarmowe zawierające zioła oraz surowce ziołowe do produkcji suplementów pokarmowych. Od producentów i importerów działających w Danii pobrano ogółem 106 próbek. W wyniku analiz stwierdzono, że 11 zostało poddanych napromienianiu i zawierało napromienione składniki. W kolejnych czterech stwierdzono obecność niewielkiej ilości napromienionego składnika. Żaden produkt nie posiadał etykiety informującej o poddaniu działaniu promieniowania.

Ponadto przedsiębiorstwa duńskie są zobowiązane do przeprowadzania kontroli weryfikujących zgodność z przepisami. Działania wewnątrzzakładowe tego typu podlegają weryfikacji przez DVFA poprzez kontrole dokumentów.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2003 r. przeprowadzono regularne kontrole mikrobiologiczne środków spożywczych wprowadzanych do obrotu na terenie Danii. Wyniki te nie wzbudziły podejrzeń o poddawanie działaniu promieniowania, dlatego też nie pobrano próbek do analizy.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie			Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany działaniu promieniowania	Wynik: duże prawdopodobieństwo, że składnik występujący w niewielkiej ilości w produkcie został napromieniony	Wynik: poddany działaniu promieniowania, brak prawidłowego oznakowania	
Suplementy pokarmowe zawierające leki oraz surowce do ich produkcji	91	4	11	EN 13783 (badanie przesiewowe) i EN 1788 (weryfikacja)
Suma	91	4	11	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	85,8	3,8	10,4	

3.5. Hiszpania

W 2003 r. nie przeprowadzono analiz.

3.6. Finlandia

W Finlandii istnieją dwie instytucje państwowe ds. żywności przeprowadzające kontrole napromienienia środków spożywczych:

- Krajowa Agencja Żywności w Finlandii, która w 2003 r. przeprowadzała kontrole napromienienia środków spożywczych wprowadzanych do obrotu w ramach programu kontroli środków spożywczych. Kontrole dotyczyły głównie produktów pochodzenia morskiego. Analizie poddano ogółem 30 próbek takich produktów. Nie stwierdzono obecności produktów poddanych napromienianiu.
- Kontrole przeprowadzane przez organy celne dotyczyły głównie ziół i przypraw suszonych. Analizie poddano ogółem 141 próbek ziół i przypraw suszonych. W trzech próbkach stwierdzono obecność produktów poddanych napromienianiu. Żadna z nich nie była właściwie oznakowana.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania	
Krewetki	9	0	EN13751 — badania przesiewowe, EN1788 — potwierdzenie
Inne skorupiaki	6	0	
Muszele	8	0	
Mieszanki mięczaków i krewetek	2	0	
Ślimaki	4	0	
Żabie udka	1	0	
Przyprawy i zioła suszone	141	3	
Suma	171	3	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	98,3	1,7	

3.7. Francja

W ramach kontroli wystosowywano wielokrotnie prośby do klientów stosujących środki spożywcze poddane działaniu promieniowania w celu kontroli dostosowania do przepisów w sprawie etykietowania produktów spożywczych poddanych napromienianiu.

Wobec cukiernika stosującego orzechy poddane napromienianiu i dwóch przedsiębiorstw wykorzystujących napromienione mięso oddzielane mechanicznie bez podania odpowiednich informacji na etykiecie wystosowano formalny nakaz zmiany etykiet.

W 2003 r. nie pobierano próbek produktów spożywczych przy wprowadzaniu produktów na rynek w celu kontroli, czy były poddane działaniu promieniowania jonizującego.

3.8. Grecja

Na granicy pobrano 17 próbek, które poddano kontroli. Stwierdzono, że jedna próbka kakao została poddana napromienianiu.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania	
Herbata — szalwia	1	0	EN13751
Zioło — limonka	1	0	
Herbata	2	0	
Pieprz	1	0	
Rumianek	1	0	
Bazylia	1	0	
Mięta	1	0	
Cebula suszona	1	0	
Zioło — arcydzięgiel	1	0	
Lawenda	1	0	
Rozmaryn	1	0	
Kakao	1	1	
Zioło — dzika róża	1	0	
Zioło — perz	1	0	
Anyż	1	0	
Suma	16	1	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	94,1	5,9	

3.9. Włochy

W 2003 r. nie przeprowadzono analiz.

3.10. Irlandia

Kontrole spełniania wymogów dyrektywy 1999/2/WE są przeprowadzane przez instytut zdrowia środowiskowego i publiczne laboratoria analityczne rad zdrowia na podstawie umowy świadczenia usług z irlandzkim urzędem bezpieczeństwa żywności. W roku 2003 analizie poddano ogółem 357 próbek: przypraw i ziół suszonych, suplementów pokarmowych, truskawek świeżych i innych produktów. Ogółem w 12 próbkach (9 suplementów pokarmowych i 3 — przyprawy) stwierdzono obecność wyłącznie lub w części materiału poddanego napromienianiu. Żadna z 12 próbek nie była właściwie oznakowana jako poddana napromienianiu.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania	
Przyprawy i zioła suszone	228	3 (mieszanka 5 przypraw, 2 inne)	EN13751 — badania przesiewowe, EN1788 — potwierdzenie
Suplementy pokarmowe	77	9 (3 — żeń-szeń, 3 — aloes, korzeń imbiru, czosnek, agnacast)	
Truskawki świeże	18	0	
Kawa, herbata	9	0	
Inne	13	0	
Suma	345	12	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	96,6	3,4	

3.11. Luksemburg

W 2003 r. nie przeprowadzono analiz.

3.12. Niderlandy

Próbki pobierano w sklepach detalicznych. Wszystkie analizy przeprowadzono w laboratorium inspektoratu ochrony zdrowia w Zutphen. W roku 2003 zgodnie z planem pobrano 700 próbek, które poddano analizie za pomocą metod wyszczególnionych w tabeli. Stwierdzono, że 37 z 700 próbek poddano działaniu promieniowania. Żadna z nich nie była właściwie oznakowana. W wyniku tego, producentom doręczono oficjalny protokół opisujący popełnione wykroczenia. Wyniki analiz poszczególnych produktów i zastosowane metody przedstawia tabela poniżej.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania	
Truskawki	33	0	EN 1788
Grzyby	62	3	EN 13751 EN 1788
Suplementy pokarmowe	162	25	EN 13751, EN 1788
Zioła i przyprawy (pakowane)	461	4	EN 13751 EN 1788
Ryby (suszone)	5	5	EN 1788
Suma	723	37	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	95,1	4,9	

3.13. Portugalia

W 2003 r. pobrano 8 próbek ziół i przypraw, które poddano analizie metodą EN1787. Żadna z próbek nie była poddawana działaniu promieniowania.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie		Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: poddany napromienianiu, brak właściwego oznakowania	
Przyprawy i zioła	8	0	EN 1787
Suma	8	0	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	100	0	

3.14. Szwecja

W celu weryfikacji wiedzy o metodach analitycznych szwedzki krajowy urząd ds. żywności przeprowadził kontrolę żywności poddanej napromienianiu. W roku 2003 pobrano siedem próbek. Pięć próbek pobrano w sklepach mięsnych — głównie mięso drobiowe — oraz dwie próbki sera. Metodą analityczną zastosowaną do analizy żywności poddanej napromienianiu jest metoda zgodna z europejską normą EN 1784.

Stwierdzono, że żadna z siedmiu próbek nie była poddawana działaniu promieniowania.

3.15. Zjednoczone Królestwo

Urząd ds. norm żywnościowych stwierdza, że wie o 415 produktach, których próbki zostały pobrane przez miejscowe organy kontrolne w 2003 r., a następnie poddane analizie przy użyciu standardowych metod dla żywności napromienianej. Stwierdzono, że 44 z 415 próbek poddano działaniu promieniowania. Należy zauważyć, że w przypadku 25 próbek wynik nie przyniósł rozstrzygnięcia, ponieważ metoda CEN EN13751:2002 dała wynik pośredni, a ponieważ nie wykonano dalszych analiz, badanie uznano za nierozstrzygające.

Stwierdzono, że na terenie Zjednoczonego Królestwa prowadzona jest sprzedaż suplementów pokarmowych poddanych działaniu promieniowania. Trzynastcie z 29 suplementów pokarmowych poddanych działaniu promieniowania zawierało składniki napromienione. W trzech z trzynastu produktów składnik napromieniony był obecny w małej ilości, szacowanej na mniej niż kilka procent całego produktu.

Środek spożywczy poddany analizie	Liczba próbek poddanych analizie			Stosowana metoda wg CEN
	Wynik: niepoddany napromienianiu	Wynik: nierozstrzygnięty	Wynik: napromieniony	
Zioła i przyprawy suszone oraz przyprawy warzywne	240	21	11	EN 13751:2002 EN 1788:2001
Mieszanka do zupy z kurczaka	1	0	0	EN 13751:2002
Truskawki	10	0	0	EN 13751:2002
Grzyby jadalne	3	0	0	EN 13751:2002
Żabie udka	1	0	0	EN 1786:1996
Herbaty ziołowe	6	3	0	EN 13751:2002
Owoce morza — małże, krewetki i ryby	51	0	4	EN 13751:2002 EN 1788:2001
Suplementy pokarmowe	34	1	29 ⁽¹⁾	EN 13751:2002 EN 1788:2001
Suma	346	25	44	
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	83,4	6	10,6	

⁽¹⁾ Z 29 napromienionych suplementów pokarmowych, 13 zawierało napromieniony składnik.

3.16. Podsumowanie dla UE

Poniższa tabela przedstawia próbki poddane analizie oraz otrzymane wyniki dla całej UE:

Państwo członkowskie	Liczba próbek poddanych analizie	
	Wynik: niepoddane napromienianiu	Wynik: poddane napromienianiu, brak właściwego oznakowania
A	92	2
B	37	14
D	3 634	69
DK	91	11
E	—	—
FIN	171	3
F	—	—
EL	16	1
I	—	—
IRL	345	12
L	—	—
NL	723	37
P	8	0
S	7	0
UK	346	44
Suma	5 470	193
Udział procentowy w liczbie próbek poddanych analizie	96,5	3,5

4. WNIOSKI

4.1. Wyniki kontroli przeprowadzonych w zakładach napromieniania

Zgodnie z wymogami dyrektywy 1999/2/WE państwa członkowskie informują Komisję o wynikach kontroli przeprowadzanych w zakładach napromieniania, rodzajach i ilościach napromienionych środków spożywczych oraz średnich stosowanych dawkach.

W roku 2003 w ośmiu państwach członkowskich znajdowały się zakłady posiadające zezwolenie. Wszystkie państwa członkowskie, z wyjątkiem Włoch i Danii, gdzie zakład zaprzestał napromieniania żywności w roku 2003, przedstawiły wymagane informacje odnośnie do rodzajów napromienianej żywności, ilości oraz dawek.

Zgłoszona ilość środków spożywczych poddanych napromienianiu w UE w 2003 r. wyniosła 17 164 ton.

4.2. Wyniki kontroli przeprowadzonych przy wprowadzaniu produktów do obrotu

W 2003 r. jedenaście państw członkowskich przeprowadziło analizy i przedstawiło wymagane dane. Cztery państwa członkowskie nie przeprowadzały analiz w okresie, który obejmuje niniejsze sprawozdanie. Hiszpania, Włochy i Luksemburg nie dysponują laboratoriami analitycznymi, zaś Francja podjęła decyzję o nieprzeprowadzaniu analiz w 2003 r.

Sytuacja w 2003 r. była podobna do roku 2002. Stwierdzono niewielki odsetek produktów dostępnych na rynku, które poddano napromienianiu i niewłaściwie oznakowano (3,5 %). W odniesieniu do suplementów pokarmowych niektóre państwa członkowskie (DE, DK, IRL, NL i UK) podjęły decyzję o kontroli tego właśnie segmentu z uwagi na duży udział produktów poddanych napromienianiu i niewłaściwie oznakowanych stwierdzonych w 2002 r. (29,5 %). W roku 2003 skontrolowano 524 próbki, z których 82 było poddawanych napromienianiu (16 %).

Ogółem skontrolowano około 5 000 próbek środków spożywczych, z których około 2,1 % (wyłączając poddane napromienianiu suplementy pokarmowe kontrolowane w Zjednoczonym Królestwie, Danii, Irlandii, Niemczech i Niderlandach) zostało poddanych napromienianiu i nie zawierało właściwego oznakowania. Oznacza to wzrost o 0,7 % w porównaniu do roku 2002. Wyniki takie mogą być związane z bardziej ukierunkowaną metodą pobierania próbek oraz przeprowadzaniem kontroli przez większą liczbę państw członkowskich.

4.3. Ostateczny termin przekazywania wyników kontroli do sprawozdania za rok 2004

Ostateczny termin przekazywania Komisji wyników kontroli przeprowadzonych w 2004, zgodnie z art. 7 ust. 3 dyrektywy 1999/2/WE upływa dnia 30 kwietnia 2005 r.
